

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om marknadsföringsavgifter för specialväxter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag stiftas om marknadsföringsavgifter för specialväxter. De marknadsföringsavgifter som skall uppbäras för sockerbeter, oljefrö och stärkelsepotatis kommer att utgöra en av de åtgärder som syftar till att balansera statsekonomi. Enligt förslaget skall i marknadsföringsavgift för sockerbeter och stärkelsepotatis uppbäras 2,8

penni samt för oljefrö 22 penni per kilogram. Marknadsföringsavgifterna gäller produktionen under 1991 och 1992.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 1991. Propositionen ansluter sig till den första tilläggsbudgetpropositionen för 1991 och avses bli behandlad i samband med den.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

Statsrådet beslöt den 15 februari 1991 om ramen för statens utgifter och personal under åren 1992-1994. För att stävja statens utgiftsutveckling ändrade statsrådet ovan nämnda beslut den 30 april 1991 så, att statens utgifter minskar med 4 000 miljoner mark 1992 jämfört med tidigare utgiftsutveckling. Avsikten är att skära ner utgifterna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde bl.a. genom att statens andel av exportstödet för lantbruksprodukter minskas och genom att man låter bli att utnyttja gårdsbrukets utvecklingsfonds långivningsmöjligheter.

För täckande av lantbrukets andel uppbärs accis på gödselmedel, fett- och proteinaccis på foder, kvotavgift och exportkostnadsavgift för mjölk, exportkostnadsavgift för svinkött och spannmål. Hos stora svin- och hönshushållningsföretag uppbärs ökade marknadsföringsavgifter. Intäkterna av de aktuella avgifterna och acciserna bedöms uppgå till ca 1 150 milj. mk 1991.

Räknat från ingången av skördeåret 1990/91 har i exportkostnadsavgift för fodersäd uppbu-

rits 10 penni och för brödsäd 20 penni per kilogram. Räknat från ingången av skördeåret 1991/92 stiger exportkostnadsavgiften för vete till 50 penni och för råg till 80 penni per kilogram. Med undantag för accis på gödselmedel påförs specialväxter inte några andra acciser och avgifter än de som här avses.

2. Syftet med propositionen

Då lantbruket deltar i täckandet av exportkostnaderna bör detta ses som ett kollektivt system där exportkostnadsbelastningen inte strängt inriktas på de produkter på basis av vilka exportkostnadsandelen fastställs enligt lantbruksinkomstlagen. Det kollektiva systemet kommer särskilt till uttryck i form av acciserna på gödselmedel och foder, vilka berör alla som utnyttjar ifrågavarande produktionsinsatser. Systemet med kollektivt ansvar har kompletterats med ovan nämnda exportkostnadsavgifter för olika produkter.

De specialväxter som avses i denna proposition odlas med statligt stöd på basis av särskild lagstiftning. De som odlar specialväxter deltar

i exportkostnaderna för lantbruksprodukter via accisen på gödselmedel i enlighet med vad som ovan sagts. Sedan exportkostnadsavgiften påfördes i fråga om spannmål kan specialväxternas ställning dock anses ha blivit bättre relativt sett i jämförelse med spannmål. Det föreslås att marknadsföringsavgiften för sockerbetor och stärkelsepotatis blir 2,8 penni samt för oljefrö 22 penni per kilogram. Marknadsföringsavgifterna fastställs så att de är ungefär lika stora som exportkostnadsavgiften för foder-spannmål.

För att den statsekonomiska effekten skall bli tillräcklig föreslås att marknadsföringsavgiften för sockerbetor, oljefrö och stärkelsepotatis skall gälla de skördar som bärgas under åren 1991 och 1992. Eftersom en likvärdig behandling av olika odlare å andra sidan förutsätter att avgifterna inte ändras under skördeåret, fördelas intäkterna av marknadsföringsavgifterna på kalenderåren 1991, 1992 och 1993. En motsvarande statsekonomisk effekt kan vid behov uppnås senare även genom att produktionspriserna för specialväxter justeras, vilket

inverkar på de prissänkingsersättningar som betalas för produkterna. Mängden sockerbetor som omfattas av marknadsföringsavgift uppskattas bli 850 milj. kg, mängden oljefrö 115 milj. kg och mängden stärkelsepotatis 140 milj. kg per skördeår.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

4. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Intäkterna av de föreslagna marknadsföringsavgifterna uppskattas bli 15 milj. mk 1991, 53 milj. mk 1992 och 36 milj. mk 1993, dvs. sammanlagt 104 milj. mk.

Propositionen har inga organisatoriska verkningar för statsförvaltningen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Paragrafen avgränsar betalningen av marknadsföringsavgift för specialväxter, nämligen sockerbetor, oljefrö och stärkelsepotatis, så att den gäller produktionen under åren 1991 och 1992.

2 §. Enligt paragrafen skall marknadsföringsavgiften inte beaktas såsom kostnad för lantbruket i den kalkyl enligt lantbruksinkomstlagen (736/89) som skall göras upp med tanke på lantbruksinkomstförhandlingarna.

3 §. Enligt paragrafen har statsrådet befogenhet att temporärt besluta om ändringar av marknadsföringsavgifter eller om tillfälliga avbrott i uppbörden av avgifter, då en proposition med motsvarande lagändring har avlåtits till riksdagen. Om riksdagen fastställer marknadsföringsavgiften så, att den blir lägre än vad som förutsätts i regeringspropositionen, skall

den överskjutande delen av uppburna belopp utan ansökan återbäras till de avgiftsskyldiga och vidare till producenterna.

2. kap. Marknadsföringsavgift för sockerbetor

4. §. I lagen om socker (1327/87) avsedda sammanslutningar som bedriver sockerproduktion skall enligt förslaget vara skyldiga att betala marknadsföringsavgift för sockerbetor.

5 §. I marknadsföringsavgift för sockerbetor skall betalas 2,8 penni per kilogram sockerbetor.

3. kap. Marknadsföringsavgift för oljefrö

6 §. På uppdrag av växtoljefabriker odlas oljeväxter genom förmedling av spannmålsaffärer, och avgiftsskyldiga är således enligt förslaget de i lagen om spannmålshandeln

(580/78) avsedda spannmålsaffärer som fungerar som första köpare av oljefrö.

7 §. Marknadsföringsavgiften för oljefrö föreslås vara 22 penni per kilogram ryps- och rapsfrö som produceras i hemlandet.

8 §. I paragrafen stadgas att grunden för fastställandet av marknadsföringsavgiften för oljefrö är frö som omvandlats till frö med en fukthalt om 9 %.

4. kap. Marknadsföringsavgift för stärkelsepotatis

9 §. I lagen om stärkelseproduktionen i Finland (1334/87) avsedda sammanslutningar som framställer stärkelse skall enligt förslaget vara skyldiga att betala marknadsföringsavgift för stärkelsepotatis.

10 §. Marknadsföringsavgiften för stärkelsepotatis föreslås vara 2,8 penni per kilogram potatis som används för framställning av stärkelse.

5 kap. Betalning av marknadsföringsavgift

11 §. I paragrafen föreslås att jordbruksstyrelsen skall fastställa, debitera och bära upp marknadsföringsavgiften.

12 §. I paragrafen föreslås stadgat att den avgiftsskyldige självant skall betala in marknadsföringsavgiften på jordbruksstyrelsens postgirokonto. Marknadsföringsavgiften för oljefrö skall betalas för frö som tagits emot under varje kalendermånad senast den 25 dagen i följande kalendermånad. Marknadsföringsavgiften för sockerbetor och stärkelsepotatis skall betalas senast den 25 dagen i den kalendermånad som följer efter den slutliga avräkningen för skörden under varje skördeår, dock senast den 25 mars det år det är fråga om. Den avgiftsskyldige skall dra av ett belopp som motsvarar marknadsföringsavgiften från det pris för en produkt som betalas till respektive producent. Den avgiftsskyldige skall senast vid de tidpunkter som nämns i 1 mom. meddela jordbruksstyrelsen de produkter som han tagit emot och som omfattas av marknadsföringsavgiften.

13 §. I paragrafen ingår stadganden om hur man skall förfara när den avgiftsskyldige inte fullgör de skyldigheter som nämns i 12 §. Jordbruksstyrelsen skall ålägga den avgiftsskyldige

att betala marknadsföringsavgiften eller den del därav som inte har betalats. Enligt paragrafens 1 mom. påförs för det obetalda beloppet dessutom ett tillägg på det sätt som stadgas närmare i momentet.

14 §. Enligt paragrafen fastställer jordbruksstyrelsen marknadsföringsavgiften enligt uppskattning, om den avgiftsskyldige trots uppmaning inte har lämnat ett sådant meddelande som avses i 12 § 3 mom. eller om meddelandet inte ens efter rättelse kan godkännas som grund för fastställande av marknadsföringsavgiften.

15 §. Enligt paragrafen skall jordbruksstyrelsen höja marknadsföringsavgiften, om den avgiftsskyldige har försummat att lämna i 12 § 3 mom. nämnt meddelande i rätt tid eller lämnat ett väsentligen bristfälligt meddelande. Marknadsföringsavgiften skall på nytt höjas med den procentsats som nämns i paragrafen, om den avgiftsskyldige trots uppmaning och utan godtagbart hinder underlåter att lämna meddelande eller lämnar ett bristfälligt meddelande. Marknadsföringsavgiften höjs till högst det dubbla, om den avgiftsskyldige medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat ett väsentligen oriktigt meddelande.

16 §. I paragrafen stadgas om betalning och fastställande av marknadsföringsavgiften i hela mark. Vidare stadgas att exportkostnadsavgiften eller avgiftstillägget inte uppbärs då fråga är om ett obetydligt belopp.

17 §. I paragrafen ingår ett stadgande med tanke på det fall att någon försöker kringgå lagen. Jordbruksstyrelsen kan fastställa marknadsföringsavgiften enligt uppskattning, om någon vidtagit en åtgärd i syfte att undgå betalningsskyldigheten.

18 §. I paragrafen ingår stadganden om en debetsedel, som den avgiftsskyldige kan få.

19 §. Vid uppbörd av obetald avgift skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/61) och med stöd av den.

6. kap. Särskilda stadganden

20 §. I paragrafen ingår stadganden om sökande av ändring i beslut som jordbruksstyrelsen har fattat med stöd av den nu föreslagna lagen. Besvären handläggs i den ordning som stadgas i lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (154/50). Marknadsföringsavgif-

ten skall betalas trots att besvär anförts, om inte besvärmyndigheten bestämmer annorlunda.

21 §. I paragrafen ingår stadganden om granskning av den avgiftsskyldiges anläggning, bokförings- eller anteckningsböcker samt andra handlingar.

22 §. I paragrafen stadgas om tystnadsplikt i samband med fullgörandet av uppgifter som avses i denna lag. Från denna tystnadsplikt kan avvikelser, enligt paragrafens 2 mom., göras för utredning av brott, i samband med granskning som avses i 21 § eller när besvärinstansen prövar besvär.

23 §. I paragrafen ingår ett stadgande om handräckning.

24 §. I paragrafen ingår en hänvisning till straffstadgandena i strafflagen.

25 §. Den som bryter mot den tystnadsplikt som nämns i 22 § skall enligt paragrafen dömas till böter.

26 §. Jordbruksstyrelsen kan enligt paragrafen på ansökan medge anstånd med betalningen av marknadsföringsavgift. Anståndet kan vara högst ett år. Anståndet förutsätter att

godtagbar säkerhet ställs för betalning av avgiften. För tiden för anståndet uppbärs en årlig ränta om 16 %.

27 §. För beslut som har utfärdats med stöd av den nu föreslagna lagen uppbärs inte stämpelskatt.

28 §. Enligt paragrafen utfärdas närmare stadganden om verkställigheten av lagen vid behov genom förordning.

29 §. I paragrafen stadgas om ikraftträdandet.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1991.

3. Lagstiftningsordning

Eftersom det vid betalning av marknadsföringsavgifter är fråga om en avgift som uppbärs under flera än ett år, bör lagförslaget behandlas i den ordning som skall iakttas enligt 68 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

Om marknadsföringsavgifter för specialväxter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

För sockerbeter, oljefrö och stärkelsepotatis (*specialväxter*) som produceras 1991 och 1992 skall till staten betalas marknadsföringsavgift enligt denna lag.

2 §

I denna lag nämnda marknadsföringsavgifter beaktas inte såsom kostnader för lantbruket i den kalkyl enligt lantbruksinkomstlagen (736/89) som skall göras upp för utvecklande av lantbruksinkomsten.

3 §

När en proposition med förslag till ändring eller temporärt slopande av marknadsföringsavgifter för specialväxter har avlåtits till riksdagen, får statsrådet bestämma att för dessa produkter skall uppbäras marknadsföringsavgift enligt propositionen eller att sådan avgift temporärt inte skall uppbäras.

Om den marknadsföringsavgift som har uppburits enligt 1 mom. är högre än vad som fastställs därefter, skall skillnaden utan ansökan återbäras till den avgiftsskyldige. Denne skall utan ansökan gottskriva den producent som avses i 12 § nämnda skillnad.

2 kap.

Marknadsföringsavgift för sockerbeter

4 §

En i lagen om socker (1327/87) nämnd sammanslutning som bedriver sockerproduktion är skyldig att betala marknadsföringsavgift för sockerbeter.

5 §

I marknadsföringsavgift för sockerbeter skall

betalas 2,8 penni för varje kilogram sockerbeter.

3 kap.

Marknadsföringsavgift för oljefrö

6 §

En spannmålsaffär som avses i lagen om spannmålshandeln (580/78) är skyldig att betala marknadsföringsavgift för oljefrö.

7 §

Marknadsföringsavgiften för oljefrö är 22 penni för varje i Finland producerat kilogram ryps- eller rapsfrö.

8 §

När marknadsföringsavgiften för oljefrö fastställs, är grunden för denna frö som omvandlats till frö med en fukthalt om 9 procent.

4 kap.

Marknadsföringsavgift för stärkelsepotatis

9 §

En i lagen om stärkelseproduktionen i Finland (1334/87) avsedd sammanslutning som framställer stärkelse är skyldig att betala marknadsföringsavgift för stärkelsepotatis.

10 §

Marknadsföringsavgiften för stärkelsepotatis är 2,8 penni för varje kilogram potatis som används till framställning av stärkelse.

5 kap.

Betalning av marknadsföringsavgift

11 §

Jordbruksstyrelsen fastställer, debiterar och bär upp marknadsföringsavgiften.

12 §

Den avgiftsskyldige skall självmant betala in marknadsföringsavgiften på jordbruksstyrel-

sens postgirokonto. Marknadsföringsavgiften för oljefrö skall för frö som tagits emot under varje kalendermånad betalas senast den 25 dagen i följande kalendermånad. Marknadsföringsavgiften för sockerbetor och stärkelsepotatis skall betalas senast den 25 dagen i den kalendermånad som följer efter den slutliga avräkningen för skörden under varje skördeår, dock senast den 25 mars det år det är fråga om.

Den avgiftsskyldige skall från det pris som betalas till respektive producent dra av ett belopp som motsvarar marknadsföringsavgiften.

Den avgiftsskyldige skall senast vid de i 1 mom. nämnda tidpunkterna för betalning av marknadsföringsavgift, på det sätt som jordbruksstyrelsen bestämmer, meddela styrelsen de mängder sockerbetor, oljefrö och stärkelsepotatis som han har tagit emot.

13 §

Om den avgiftsskyldige inte betalar marknadsföringsavgiften i rätt tid eller betalar avgiften till ett för lågt belopp, skall jordbruksstyrelsen debitera honom det belopp som inte har betalats. För det obetalda beloppet skall den avgiftsskyldige dessutom betala ett tillägg om 1 mark 50 penni för varje fullt hundratal mark för varje påbörjad kalendermånad räknat från början av den månad då avgiften borde ha betalats till utgången av månaden före den i 18 § nämnda debetsedelns förfallodag eller, om avgiften redan har betalats, till utgången av månaden före betalningsdagen.

Marknadsföringsavgift får likväl inte debiteras, om tre år har förflutit från den tidpunkt då avgiften borde har betalats.

14 §

Om ett meddelande som avses i 12 § 3 mom. trots uppmaning inte har lämnats eller kompletterats eller om ett sådant efter komplettering är så bristfälligt att det inte kan godkännas som grund för fastställande av marknadsföringsavgiften, skall jordbruksstyrelsen fastställa avgiften enligt uppskattning.

15 §

Har den avgiftsskyldige utan giltigt skäl försummat att lämna i 12 § 3 mom. nämnt meddelande i rätt tid eller lämnat ett väsentligen bristfälligt meddelande, skall jordbruksstyrelsen bestämma att avgiften höjs med högst 20 procent. Om den avgiftsskyldige efter att ha

fått uppmaningen utan godtagbart hinder helt eller delvis fortfarande underlåter att lämna meddelande, skall marknadsföringsavgiften höjas med ytterligare högst 20 procent.

Om den avgiftsskyldige uppsåtligen eller av grov vårdslöshet har lämnat ett väsentligen oriktigt meddelande, skall det bestämmas att avgiften skall höjas högst till det dubbla beloppet.

16 §

Marknadsföringsavgiften fastställs i hela mark så att överskjutande pennibelopp inte beaktas. Är avgiften eller avgiftstillägget mindre än 100 mark, upp bärs beloppet inte.

17 §

Har något förhållande eller någon åtgärd givits en rättslig form som inte motsvarar sakens egentliga natur eller syfte, skall vid fastställandet av marknadsföringsavgiften förfaras som om riktig form hade använts. Har någon uppenbart vidtagit en åtgärd i syfte att undandra marknadsföringsavgift, kan jordbruksstyrelsen fastställa avgiften enligt uppskattning.

18 §

På basis av beslutet om fastställande av marknadsföringsavgift skall vid behov en debetsedel skrivas ut för den avgiftsskyldige.

Beslutet och debetsedeln skall för kännedom meddelas den avgiftsskyldige i den ordning som lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) stadgar för enskild delgivning. Beslutet och debetsedeln får dock även i rekommenderat brev sändas till den avgiftsskyldige genom postens förmedling.

19 §

Vid uppbörd av obetald marknadsföringsavgift skall iakttas lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

6 kap.

Särskilda stadganden

20 §

Ändring i ett beslut som jordbruksstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Besvärsskriften får även ges in till jordbruksstyrelsen, som skall sända den samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande till högsta förvaltningsdomstolen.

Marknadsföringsavgiften skall betalas trots besvär, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Har avgiften på grund av besvär avlyfts eller sänkts, skall jordbruksstyrelsen utan ansökan återbära det överbetalda beloppet.

21 §

Den avgiftsskyldige skall på uppmaning av jordbruksstyrelsen för granskning för nämnda myndighet eller för en av denna förordnad sakkunnig och ojävig person visa sin anläggning samt sina bokförings- eller anteckningsböcker jämte till dem hörande verifikat, avtal, korrespondens och övriga handlingar.

Den avgiftsskyldige skall till den som utför granskningen lämna de uppgifter som behövs för fastställande av avgiftens storlek samt även i övrigt bistå vid granskningen.

22 §

Den som vid fullgörandet av ett åliggande enligt denna lag har fått vetskap om en enskild persons eller sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning, får inte utan tillstånd röja uppgiften.

En uppgift som nämns i 1 mom. får dock meddelas en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott, den som avses i 21 § för fullgörande av uppgifter enligt denna lag och en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i lagen.

23 §

Överexekutor och polisen skall lämna

Helsingfors den 24 maj 1991

handräckning i ärenden som anges i denna lag.

24 §

Om straff för lagstridigt undandragande av marknadsföringsavgift eller för försök därtill stadgas i 29 kap. 1-3 §§ strafflagen.

25 §

Den som bryter mot ett förbud som stadgas i 22 § 1 mom. skall, om förseelsen inte är ringa, för brott mot tystnadsplikt i fråga om marknadsföringsavgift för specialväxter dömas till böter.

Om straff för en tjänstemans eller offentligt anställd arbetstagares brott mot tystnadsplikt gäller dock 40 kap. 5 § strafflagen.

26 §

Jordbruksstyrelsen får av synnerligen vägan- de skäl medge anstånd med betalningen av marknadsföringsavgift högst för ett år. En förutsättning för anstånd är att en godtagbar säkerhet ställs för betalningen. På avgift, för vilken anstånd medges, upp bärs för anståndstiden en årlig ränta om 16 procent.

27 §

För beslut som meddelas med stöd av denna lag upp bärs inte stämpelskatt.

28 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

29 §

Denna lag träder i kraft den 1991.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

